

Bazovica, ti predragi si naš dom,
roke slovenske zveste so te dale,
drag spomin na tebe nosil bom,
ponos kvarnerske lepe si obale.
Slavko Arbiter, »Bazovica«

KAŽIPOT

mesečnik slovenske skupnosti na Reki in v PGŽ

ISSN1845-5034 julij-avgust 2009 letnik V

Kažipot

Mesečnik slovenske skupnosti na Reki in v PGŽ

Ureja uredniški odbor:

Milan Grlica, Dušanka Gržeta, Marjana Mirković, Darko Mohar, Vitomir Vitaz

Podpinjol 43, 51000 Reka, Hrvaška
tel.: 324 321, 215 406, faks: 334 977

Glavna urednica: Marjana Mirković,
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
Tel.: 091 593 6086

Priprava, prevodi in oprema besedil
Marjana Mirković v okviru projekta SI-T

Lektorica Darka Tepina Podgoršek

Izdajateljji:

Slovenski dom KPD Bazovica, bazovica@bazovica.hr

Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ,

vijece-slo.pgz@ri.t-com.hr

ISSN 1845-5034

Oblikovanje: Krispin Stock

Tisk: Tiskara Sušak

Prelom in tehnično urejanje:

Krispin Stock

Mesečnik finančno podpirajo:

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu

Mesto Reka

Primorsko-goranska županija

Svet za narodne manjšine RH

Naklada je 600 izvodov

Na naslovnici: Avtorica fotografije Ana Lipovac.

Karikatura:

Bojan Grlica

Slovenski dom KPD Bazovica

tajništvo, knjižnica in klubske prostori

torek in četrtek: 10.00-12.00, 18.00-20.00

Svet slovenske narodne manjšine Reke, sreda: 10.00-12.00

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ, sreda: 10.00-12.00

Mladinska skupina, druga in četrta sobota: 16.00

www.bazovica.hr/mladinci

Kažipot julij-avgust 2009,

št. 51-52, letnik V

o	obvestilo.....	3
d	dogodki.....	3
n	napovednik.....	16
l	iz liburnije.....	18
i	iz drugih društev in svetov.....	19
n	novo na knjižnih policah.....	20
a	aktualno.....	21
z	zanimivosti.....	22

EGON : JOGGING

OBVESTILO

Poziv za ustanovitev otroškega/ mladinskega pevskega zbora

Vse zainteresirane za otroški/mladinski pevski zbor vabimo k sodelovanju in obveščamo, da bo jeseni 2009, če bo za to dovolj zanimanja, ustanovljen slovenski otroški/mladinski pevski zbor, ki ga bo predvidoma vodila mag. Kristina Riman. Udeležba bo brezplačna.

Prijave za slovenske igralne urice v vrtcu

Svet slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije zbira prijave za igralne urice v slovenščini kot prvi korak za organizacijo vrtca, ki ga omogoča zakonodaja. Če bo dovolj prijavljenih, bodo urice predvidoma potekale inem od reških vrtcev.

Informacije na telefonski številki 324 321
(sreda 10.00-12.00) in gsm: 091 593 6086.
Marjana Mirković

DOGODKI JUNIJ

2. junij Slovenski dom KPD Bazovica, Reka Romeo in Julija kot komedija

Pred bližnjo premiero nove predstave dramske skupine je društvo KPD Bazovica organiziralo novinarsko konferenco. Kot je rečeno, med drugim piše Novi list, ima od sedemnajstih slovenskih društev na Hrvaškem samo reško društvo aktivno dramsko skupino, znano po svojih predstavah tudi zunaj Hrvaške in Slovenije. Napovedana je uprizoritev komedije Romeo in Julija (pa še kaj), ki jo na besedilo Vjeka Alilovića režira Serdo Dlačić, s čakavskega narečja pa jo je uspešno poslovenila Jasna Zazijal - Marušić, ki ji je po besedah nastopajočih v besedilu uspelo ohraniti zabaven in komičen ton. V predstavi nastopa tudi nekdanji režiser v dramski skupini Siniša Posarić, ki tako že dvajset let sodeluje z društvom. Dolgoletni vodja skupine, režiser in igralec Alojz Usenik, najzaslužnejši za njeno priljubljenost v zadnjih desetletjih, pa pohvalno ocenjuje trud vseh članov skupi-

ne; zlasti občuduje tiste, ki so na odru prvič spregovorili v slovenščini, sami predstavi pa želi, če že ne 129 uprizoritev, kot jih je doživel njegov znani *Piknik*, pa vsaj polovico manj. Svjetlana Hribar je v Novem listu poimensko predstavila tudi vse igralce, predsednik KPD Bazovica Vitomir Vitaz pa je izrazil zadovoljstvo, da jim je uspelo zbrati tolikšno skupino in pripraviti novo premiero. *Po večletnem igranju slovenskih besedil so v društvu sklenili predstaviti hrvaške avtorje Slovincem, in so se po besedilu Eda Stojčića na predlog režiserja Serda Dlačića z velikim veseljem posvetili tekstu Vjeka Alilovića.*

Predstava je, kot ob koncu prispevka piše Novi list, ponujena vsem slovenskim društvom, *ki imajo pogoje, da jo sprejmejo*, društvo pa z njo načrtuje tudi udeležbo na festivalih v Sloveniji in Italiji. Ve: www.novolist.hr
Marjana Mirković

2. junij Veslaška regata, Reka

Na tradicionalnem srečanju, s katerim so letos počastili tudi 60. obletnico organizatorja, se je znova zbralo več sto študentov s Hrvaške, iz Slovenije in Italije.

Reška pomorska fakulteta je tudi letos organizirala veslaško regato, 11. po vrsti. Program, ki je potekal v štirih kategorijah (pomorske fakultete, mednarodna, ženska, revijska), sta kot doslej vodila Meri Maržić Roman, članica društva KPD Bazovica, in prof. Albin Režić, predsednik organizacijskega odbora.

V mednarodni konkurenci - slovenski študentje prvi

Slovesnega odpiranja regate ob 18. uri so se poleg dekana reške pomorske fakultete dr. Pavla Komadine udeležili tudi župani Reke, Malega Lošinja in Bakra, Vojko Obersnel, Gari Cappelli in Tomislav Klarić. Zatem se je začelo tekmovanje v pristanišču od Rive Boduli do De Franceschijevega pomola. V uradni konkurenci študentov pomorskih fakultet je tekmovalo 10 reških veslaških ekip. Zunaj konkurence oz. v revijskem delu so veslali Rečani: predavatelj

pomorske fakultete, člani društva pomorskih kapetanov Severnega Jadrana, Veslaškega kluba Jadran, Zveze karnevalskih (pustnih) društev in Zveze tabornikov. V mednarodni konkurenci so tekmovali študentje pomorskih fakultet iz Trsta, Portoroža in Reke ter dijaki srednjih pomorskih šol iz Bakra in Malega Lošinja.

V ženski konkurenci so nastopile ekipe pomorskih fakultet Portoroža in Reke ter pomorskih šol iz Bakra in Malega Lošinja.

Tekmovalo je štiriindvajsetih veslaških ekip s skupno 360 tekmovalci. Skupni zmagovalci so bili slovenski študentje "Portorož" in študentke "Portorožanke". V krajšem pogovoru s tajnico Slovenskega doma KPD Bazovica Zdenko Jelovčan so, ponosni na zmago, iskreno rekli, da so jo tudi pričakovali, saj zmagujejo povsod, kjer koli tekmujejo. Z Reke že četrtič zapored odhajajo z zlato medaljo, enako se je zgodilo na tekmovanju v Bakru in Nemčiji, v Beogradu pa so si prislužili bronasto medaljo.

Ekipi vodita Matejka Vovk in Dejan Nadrah. Članice ženske ekipe so še Ivana Vitomir, Jasmina Bacon, Mihaela Rožman, Tina Suhadolnik, Urška Haznader, Dubravka Mudrinič, Sanja Mišić, Lana Strojjan, Katja Mandeljč, Tamara Geiger, Ana Klanjšek in Monika Terčič, moške pa Dejan Cvjetković, Goran Topić, Matic Šket, Matic Arčon, Sandi Kremenović, Domen Demšar, Marko Herga, Tomas Mulej, Ivan Gogala, Friderick Bobnarič, Emil Aletić, Robert de Lucia in Momir Todorović.

Vsi so odlični in vsestransko aktivni študentje.

Iskrene čestitke zmagovalcem! Na svidenje naslednje leto!

Zdenka Jelovčan in Meri Maržič Roman

Zmagovalna ekipa. Foto: Meri Maržič Roman

4.-5. junij Univerza na Primorskem (UP), Koper Perspektive slovensko-hrvaške obmejnosti

Dvodnevno mednarodno srečanje z naslovom Perspektive slovensko-hrvaške obmejnosti so organizatorji - Znanstveno raziskovalno središče UP Koper, Fakulteta za humanistične študije, Zgodovinsko društvo za južno Primorsko ter Zavod za zgodovinske in družbene znanosti Hrvaške akademije znanosti in umetnosti z Reke -, napovedali kot nov prispevek humanistične stroke z obeh strani meje k razumevanju slovensko-hrvaških odnosov in reševanju aktualnega spora o meji.

Primož Pipan, dr. Irvin Lukežič, dr. Karmen Medica, Marko Smole. Foto : Marjana Mirković

Zgodovinarji, geografi, antropologi in etnologi ter poznavalci obmejne problematike iz Slovenije in Hrvaške so spregovorili o različnih dejavnih življenja ob meji, ki vplivajo tudi na določanje političnih meja in prepoznavanje etnološkega razmejevanja. Izrazili pa so obžalovanje, da politika ne kaže zanimanja za njihova spoznanja, in soglašali, da gre za območje, ki ima - zlasti to velja za prostor v Istri -, velike razvojne možnosti, a bi potrebovalo več politične volje.

S prispevki o različnih temah so sodelovali: dr. Jože Pirjevec (UP), Slovensko-hrvaški odnosi v polpretekli zgodovini; dr. Petar Strčić (Inštitut za zgodovinsko in družboslovne vede, HAZU, Reka), Osnovni pogledi na Hrvaškem na zgodovino hrvaško-slovenskih odnosov; Maurizio Tremul (Italijanska Unija Koper-Reka), V 21. stoletju se meje presegajo, ne ustvarjajo; dr. Janko Prunk (Univerza v Ljubljani), Osnovne poteze slovensko-hrvaških odnosov v 20. stoletju; dr.

Vera Kržišnik Bukič (Inštitut za narodnostna vprašanja, Ljubljana), Kontroverze slovensko-hrvaške sosesčine; dr. Milan Bufon (UP), Slovensko-hrvaško obmejno območje: med družbeno in prostorsko konvergenco in divergenco; dr. Damir Josipović (INV, Lj.), Slovensko-hrvaška meja: problemi, realnosti in vizije; dr. Filip Tunjić (Ministrstvo za obrambo RS), Slovensko-hrvaška državna meja v mejišču Evropske unije; dr. Damir Magaš, Ante Blaće (Univerza Zadar), Geoprometni aspekti razvoja obmejnega prostora Italija-Slovenija-Hrvaška; dr. Dubravka Mlinarić (Inštitut za migracije in narodnosti, Zagreb), Kartografski imaginarij meje/a zgodnjega novega veka na primeru hrvaških dežel; dr. Jerica Zihrel (MMSU Reka), Tošo Dabac, Istrski dnevnik 1946; Marjana Mirković (Reka), Slovenska informativna točka Si-T; dr. Mojca Ravnik (Inštitut za slovensko narodopisje, ZRC SAZU, Ljubljana), Kulturna dediščina in vezi med kraji v istrski notranjosti na obeh straneh slovensko-hrvaške meje; dr. Karmen Medica (UP), Prekinitve in diskontinuitete razvoja kot stalnica istrske obmejnosti; dr. Egon Pelikan (UP), Vzajemnost v slovensko-hrvaških odnosih v času med obema vojnama - primer slovenske in hrvaške duhovščine; Maja Polič (IZDV HAZU, Reka), Franjo Ravnik kot primer zaslužnega Slovenca v zahodni Hrvaški; Salvator Žitko (ZDJP), Slovensko-hrvaški odnosi v Avstrijskem primorju v luči "novega kurza" hrvaške politike; Andrea Roknić (Univerza Reka), Pristop dr. T. Ferencu do stikov in sodelovanja med slovenskim in hrvaškim narodnoosvobodilnim gibanjem v Istri; dr. Darko Dukovski (Univerza Reka), Hrvaško-slovenski odnosi v Istri in vprašanje meje 1900-1998; dr. Samo Kristen (INV Ljubljana), Med linijo "Umag-Klana" in linijo "Dragonja-Šapjane": emigrantski vidik slovensko-hrvaškega razmejevanja v Istri med 2. svetovno vojno; dr. Darko Darovec (UP), Moderna štetja prebivalstva in slovensko-hrvaška etnična meja v Istri; dr. Darja Mihelić (Zgodovinski inštitut Milka Kosa, ZRC SAZU, Ljubljana), Piranski zaliv: nekoč sobivanje, danes prepir; Drago Kladnik (v odsotnosti), Primož Pipan (Geografski inštitut Antona Melika, ZRC SAZU, Ljubljana), Piranski zaliv kot primer problematičnega ravnanja z zemljepisnimi imeni; dr. Irvin Lukežič (Univerza Reka): Pesnik v krajini - hrvaško-slovenske književne vezi na začetku 20. stoletja; Marko Smole (Etnološka zbirka Palčava šiša, Plešče), Zgornjekolpaska in čabranska dolina - prekinje-

ne naravne povezave ali neperspektive zaprtega območja; dr. Andrija Bognar (Mednarodna univerza, Dubrovnik), Zgodovinski razvoj in politično-geografske značilnosti hrvaško-slovenskega obmejnega območja Gorjancev ter v dolini reke Kolpe in Čabranke.

Kot je napovedal dr. Darko Darovec, bodo prispevke z zanimivega srečanja jeseni objavili v posebnem zborniku.

Marjana Mirković

**6. junij (5. junij predpremiere)
Slovenski dom KPD Bazovica, Reka
Romeo in Julija (pa še kaj), premiera
Dramska skupina KPD Bazovica**

Komedija *Romeo in Julija (pa še kaj)* avtorja Vjeka Alilovića in režiserja Serđa Dlačića je bila predpremierno uprizorjena 5. junija pred polno in navdušeno dvorano, v glavnem članstvu društva. Dan pozneje, 6. junija, je sledila premiera in v dvorani društva prav tako doživela velik uspeh med znova številnimi člani KPD Bazovica in tudi drugimi obiskovalci; v prid oceni o izjemni obiskanosti predstave naj zadostuje dejstvo, da je bila dvorana premajhna za vse, ki so si jo želeli ogledati, tako da so mnogi nastop spremljali z zadovoljstvom, a kar stoje ali sede na tleh.

Predstava je plod velikega truda režiserja Dlačića in že dobro izurjene dramske skupine - v komediji, natančneje, predstavi v predstavi, ki prikazuje skupino ekscentričnih, neorganiziranih in zelo prepirljivih igralcev, so tako nastopili legenda KPD Bazovica Alojz Usenik, Siniša Posarić, Ivana Baković, Zdenka Jelovčan, Nataša Grlica, Anita Hromin, Milan Grlica, Stojan Dragaš, Kristina Lalić in Loredana Jurković. O čem pa komedija pravzaprav govori? Skupina amaterskih igralcev pod vodstvom režiserja Maria Knežaka pripravlja Shakespearjevo tragedijo *Romeo in Julija*, v kateri imata glavni vlogi negotova mladostnika Marino in Darija. Pripravo predstave spremlja tudi duhoviti selektor dr. Janez Butara, kar med neorganizirane igralce vnaša dodatno živčnost.

Zaradi podrobnosti v predstavi se med igralci kmalu vnameta prepir in ravs, kar povzroča vrsto hrupnih prizorov - v nasprotju s pričakovani je naključni prepir selektorju veliko bolj

všech kot besedilo predstave, zato od igralcev zahteva, da na odru uprizorijo prizor odigranega prepira. To, zaradi česar je predstava posebna, je dejstvo, da so igralci dramske skupine zelo domiselno odigrali pravzaprav same sebe. "Predstava 'Romeo in Julija (pa še kaj)' mi je posebno pri srcu prav zato, ker gledališki ljubitelji v njej igrajo same sebe, in to je zanje zahtevna naloga. Nikakor pa ne tudi neuresničljiva," je za svojo komedijo v gledališkem listu zapisal avtor Vjeko Alilović. Naj tudi omenim, da je predstava sad dolgotrajnega in marljivega dela režiserja in celotne dramske skupine. "Vaditi smo začeli že septembra lani, vendar se je zaradi bolezni naše drage članice Jasne Zazijal - Marušić, ki je Alilovićevo komedijo tudi prevedla, in odsotnosti ene od igralck realizacija predstave na žalost zavlekla. Potem ko smo našli ustrezno zamenjavo, smo nadaljevali priprave na predstavo in danes smo ponosni na končni uspeh. Pri tem naj poudarim, da med nami ni prihajalo do prepиров in zdráh kot med igralci v naši predstavi," duhovito komentira članica dramske skupine Zdenka Jelovčan, ki nastopa v vlogi igralke Mirele.

Obilica smeha in veliko veselja med predstavo najlepše pričata o kakovosti in pomenu nove komedije dramske skupine KPD Bazovica, ki se je končala z glasnim ploskanjem. Vsem, ki si predstave niso mogli ogledati, sporočamo, da bo v prihodnje še na sporedu.

Dimitrij Jelovčan Bulatović, prevod Marjana Mirković

Navdušili občinstvo! Premiero komedije Romeo in Julija (pa še kaj) je 8. junija pohvalno ocenil tudi reški dnevnik Novi list v prispevku z naslovom Dinamična in duhovita predstava.

Foto: www.novilist.hr

6. junij
Arboretum, Volčji potok
Ko pesem srca vname, pevsko srečanje

Na že tradicionalnem pevskem srečanju z naslovom Ko pesem srca vname je med sprva napovedanimi sedemindvajsetimi zbori - od tistih iz otroških vrtcev do najstarejših članov iz vrst upokoencev - že drugič sodeloval tudi MePZ KPD Bazovica pod vodstvom Franja Bravdice.

Tokrat smo nastopili v večernem sporedu z drugimi pevskimi zbori iz zamejstva. Žal je zaradi slabega vremena skoraj polovica nastopajočih odpovedala nastop. Drugi, ki so ostali, so kratak čas med dvema neurjema izrabili in zapeli predvidene skupne pasmi: Slovenec sem (G. Ipavec, J. Gomilšek), Oj, Triglav moj dom (M. Zemljčić, J. Aljaž), Tam kjer teče bistra Zila (J. Katnik, ljudska koroška) in Na Gorenjskem je fletno (S. Pirnat, ljudska). Zatem so nastopali zbori posamezno. MePZ KPD Bazovica je zapel pesmi: Otvori mi vrata, Sunce na Kvarneru in Planinska. Za nastop smo v odgovor na dober nastop dobili močan aplavz in željo organizatorja, ki je zboru dodelil diplomu, da se spet snidemo prihodnje leto.

Boris Rejec

Zborovodja Franjo Bravdica. Foto: Boris Rejec

6. junij
Novi list
Bobi Marotti: Komaj 87 jih štejem

V prilogi Pogled reškega dnevnika Novi list je Branimir Zekić v rubriki *Monoview* zapisal pri srčen pogovor z legendarnim starostom zagrebskih igralcev Bobijem Marottijem, umetnikom neizčrpane energije in tudi enim najpriljublj-

nejših članov tamkajšnjega Slovenskega doma, v katerem je obogatil številne prireditve; v Linhartovi komediji *Ta veseli dan* ali *Matiček se ženi* leta 1946 je odigral tudi vlogo Tončka, v prvih štirih povojnih letih pa vrsto vlog uprizoril tudi v reškem gledališču.

Bobi Marotti, ki je več generacijam ostal v nepozabnem spominu tudi kot Gargamel v televizijski seriji *Smrkci*, je ob tej priložnosti med drugim spregovoril o antifašizmu (*Ko so me po vrnitvi iz partizanov, kjer sem bil v igralski družini, vprašali, kaj sem največ počel, sem rekel - bežal. Pri meni ne gre za junaštvo, vem pa, da sem sodeloval pri dobri stvari.*), bolezni, ki mu ni uspela zlomiti volje do življenja, o tem, kako se veseli nove predstave v letnem gledališču na Opatovini, ustanovitvi gledališča Gavella leta 1953, kako je kot prvi igralec v Jugoslaviji tedaj snemal reklamo, pa o preselitvi v Zagreb, kamor je njegova družina leta 1941, po prihodu Hitlerja, pribežala iz Maribora.

O tem izjemnem umetniku slovenskega rodu je leta 2006 izšla zelo zanimiva, obsežna in bogato dokumentirana monografija avtorice Antonije Bogner Šaban, kar smo aprila istega leta objavili tudi v *Kažipotu* številka 13, sam pa napoveduje svoje spomine. Več: www.novilist.hr Marjana Mirković

Bobi Marotti, iz monografije.

6. junij
Izlet v Slovenijo
Hrvaško znanstveno društvo za
zgodovino zdravstvene kulture

Hrvaško znanstveno društvo za zgodovino zdravstvene kulture, ki ga vodi dr. Ante Škrobionja z reške medicinske fakultete, je v okviru večletnega sodelovanja s tovrstnim slovenskim društvom organiziralo nov izlet v Slovenijo. Strokovno vodstvo sta prevzeli članici reškega in slovenskega društva, mag. Manon Giron in dr. Duša Fischinger, štiridesetim obiskovalcem, med katerimi je bila tudi skupina študentov reške medicinske fakultete, pa je dobrodošli- co izrekla predsednica slovenskega društva dr. Zvonka Zupanič - Slavec. Z delom slovenske kulturne zgodovine so se tokrat seznanili najprej v Kropi; tam so si ogledali muzej, ki priča o večstoletni fužinarski in kovaški tradiciji tega naselja. Sledil je obisk Čebelarskega muzeja v Radovljici in ogled Prešernove rojstne hiše v Vrbi, po gorenjskem kosilu pri Trebušniku v Žirnovnici pa sprehod po Bledu, gradu in otoku.

Dr. Ante Škrobionja se je po izletu tudi pohvalil, da so imeli v vseh ustanovah in znamenitostih organizirano strokovno vodstvo v slovenskem jeziku in da pri razumevanju zanimivih predstavitev ni bilo težav, občasno pa je s svojimi prevodi in poznavanjem slovenske kulturne zgodovine na pomoč priskočil tudi sam.

Povedal je tudi, da je bil izlet nova priložnost za dogovore o nadaljnjem sodelovanju: jeseni naj bi sledil obisk članov slovenskega društva na Reki, kjer bi v prostorih Slovenskega doma KPD Bazovica predvidoma predstavili novo knjigo dr. Zvonke Zupanič - Slavec, v spremljanju glasbenem programu pa naj bi nastopili študenti ljubljanske medicinske fakultete. Po besedah dr. Škrobionje se bodo na začetku novembra gostje iz Slovenije udeležili jubilejnega 10. znanstvenega srečanja z naslovom *Reka in Rečani* v zgodovini medicine, decembra pa se bodo študenti reške medicinske fakultete in skupina glasbenikov, ki nastopa v okviru skupine Asklepiju in Orfeju v čast, že drugič, kot gostje, udeležili koncerta ljubljanskih medicincev v Slovenski filharmoniji. Prav tako bodo tudi letos slovenski kolegi v predbožičnem času vrnili obisk in nastopili na tradicionalnem lite-

rarno-glasbenem dogodku s pogostitvijo, ki ga reška podružnica Hrvaškega znanstvenega društva za zgodovino zdravstvene kulture pripravlja v Mestnem muzeju na Reki. Marjana Mirković

Kovaški muzej v Kropi. Foto: dr. Ante Škrobonja

6. junij Kastav Dan mesta Zbornik kastavščine

Krajevni praznik so mestne oblasti v Kastvu tudi letos že tradicionalno proslavile s slovesno podelitvijo letnih nagrad, ob tej priložnosti pa so v tem slikovitem mestecu nad Reko organizirali tudi več že omenjenih dogodkov, kot so festival pihalnih orkestrov Istre, festival gledaliških amaterjev in kastavske športne igre.

V počastitev praznika so predstavili tudi Zbornik kastavščine XVII, ki med drugim objavlja prispevek z naslovom Pregled vsebine arhivskega gradiva za Kastav, Klano, Opatijo, Lovran. Gre za gradivo, ki ga v starih fondih hrani Arhiv Republike Slovenije in zadeva Kastav z okolico, predvsem Klano, ter kraje, ki so bili zgodovinsko povezani s Kastvom, kot so Opatija, Lovran, Moščenice in Veprinac.

Avtorica prispevka, za katerega je dal pobudo mag. Darinko Munić, je mag. Danijela Juričić Čargo, ki je gradivo predstavila v več skupinah: Upravni fondí, Sodni fondí, Fondi gospodarstev, Katastrski operati in Zbirke arhivskega gradiva.

Za vse zainteresirane je Zbornik kastavščine na vpogled v oddelku periodike reške mestne knjižnice.

Marjana Mirković

9. junij Slovenski dom KPD Bazovica, Reka Črno-bela čarobnost v barvah Razstava fotografij

Fotografska skupina KPD Bazovica je letno razstavo naslovlila Črno-bela čarobnost v barvah. Besedilo za katalog je pripravila vodja skupine Petra Aničić.

Predstavili so se člani Petra Aničić, Ilija Dadašovič, Jasmina Dlačić, Anita Hromin, Dionis Jurić, Ana Lipovac, Morena Mattei, Ivona Novaković, Ira Petris, Istog Žorž (po abecedi). Petra Aničić

Foto: Ira Petris

Foto: Istog Žorž

10. junij
Društvo antifašističnih borcev in
antifašistov, Reka
Čabrske žrtve fašizma
Zgodovina čabrskega kraja

Prostore Društva antifašističnih borcev in antifašistov na Reki so na predstavitvi knjig Čabrske žrtve fašizma in Zgodovina čabrskega kraja (*Povijest čabarskog kraja*) obiskovalci kljub vročini zasedli do zadnjega kotička.

Avtor obeh je Slavko Malnar, znani, plodni in nagrajevani kronist preteklosti Čabra in okolice, ki je v preteklem desetletju in pol pozornost namenil krajevni zgodovini nasploh (Zgodovina čabrskega kraja), posebno pa še različnim področjem, od jezika ("Pamejnek" in Slovar čabrskega kraja) do dejavnosti župnije Trstje (200 let župnije Trstje) in dogodkov med drugo svetovno vojno. O izidu knjige Zgodovina čabrskega kraja, ki jo je predstavil akademik dr. Petar Strčić, je Kažipot že pisal, s knjigo Čabrske žrtve fašizma - to je predstavil mag. Mario Dagostin -, pa je Slavko Malnar, kot je poudaril, želel predvsem popraviti številne dosedanje netočno navajane podatke in napačno število žrtev.

Knjiga Čabrske žrtve fašizma je - z dokumentirani podatki o 223 žrtvah fašističnega nasilja in 1003 preminulih v taboriščih ter 314 padlimi, med katerimi so številna slovenska imena in priimki - po nekaterih ugotovitvah najcelovitejša tovrstna predstavitev za območje Čabra, izraža pa tudi prepletanje hrvaško-slovenskih vezi tudi na tem področju. Začne se s poglavjem o predvojnih spomenikih in prvih stvarkah v kraju, kjer je bil vedno težek boj za preživetje. Z italijansko okupacijo, ki je opustošila tedanji čabrski okraj, je aprila 1941 območje Čabra zasedlo na tisoče vojakov, protifašistično dejavnost in oborožen odpor pa je nastal pod vplivom "primorskih in slovenskih komunistov", predvsem z Notranjske, s tamkajšnjimi partizani pa so potekale tudi skupne akcije. Krajevna partijska organizacija je sodila v okrajni komite za Notranjsko, ustanovljena pa je bila oktobra 1941, v hali Vilharjeve žage (Vilharjevi so bili znana družina slovenskega rodu, ki je trgovala z lesom in imela v lasti več žag v Gorskem kotarju, po rodu so bili iz

Planine pri Postojni). Dokumentirani podatki tudi kažejo, da je bilo v prvem letu vojne prebivalstvo ponekod zdesetkano za več kot pol. Zaradi številnih žrtev v taborišču Kampor na Rabu (kar tretjina vseh je bila doma iz Čabra in okolice!), kamor je bil interniran tudi avtor sam kot petletni deček, usoda pa ga je pozneje pripeljala še v Gonars, sta predvsem tem taboriščem posvečeni posebni poglavji. Med drugim je objavljen tudi seznam vseh tamkajšnjih spomenikov NOB. Knjiga, ki jo končuje poglavje o sodelovanju v NOB ter krajevno in imensko kazalo, je dragocen vir z dokumentiranimi seznami žrtev, namenjena njim v spomin in prihodnjim rodovom v opomin.

Dogodka se je udeležil tudi predstavnik Odbora za izgradnjo Spominskega muzeja Kampor na Rabu (danes je tam le spominsko pokopališče) Ivo Barić in ob tej priložnosti med drugim povedal, da si za uresničitev te pobude prizadevajo skupaj z borčevskimi in drugimi organizacijami iz Slovenije in Italije.

Marjana Mirković

12. junij
Katedrala Sv. Vida, Reka
Štirideset let katedralskih orgel

V okviru praznika Sv. Vida, zaščitnika Reke, je v katedrali Sv. Vida potekal slavnostni koncert, na katerem sta poleg pevskega zbora Cantores Sancti Viti ob orgelski spremljavi Draška Baumgartnerja nastopila tudi operna pevca Mirela Toić in Bojan Šober. Z glasbenim večerom so počastili štirideseto obletnico katedralskih orgel, zgrajenih leta 1969, v katere pa je znani mojster Anton Jenko iz Ljubljane vgradil vse, kar je ostalo vrednega iz prejšnjih, starih mehanskih orgel verjetno iz 19. stoletja, s štiri najstimi registri, ki so delale na meh.

O pomenu orgel za glasbeni razvoj zbora in nasploh v monografiji *Cantores Sancti Viti* v prispevku o zgodovini cerkvenega petja na Reki piše Diana Grgurić, publikacija, ki jo ob tej priložnosti omenja Novi list, pa sicer spremlja dejavnost zbora, v katerem prepeva tudi več rojakov, od prvih let, ko se je leta 1956 začelo prepevanje v hrvaščini, na pobudo nune Regine Ane Kristanić, ki je tudi sedanja vodja zbora. Več: www.novolist.hr www.adamic.hr
Marjana Mirković

14. junij Izlet z reškimi gobarskim društvom Ožujka

Druženje s člani gobarskega društva Ožujka z Reke se je začelo v Klani ob osmih zjutraj. Po kavici smo se z avtomobili napotili do kraja, od koder smo se odpravili po gobe. No, domačini so nas zelo prijetno presenetili z bogatim zajtrkom. Po okrepcilu nas je deset krenilo iskat gobe. Nismo imeli sreče, po večurnem iskanju smo spoznali samo nekoliko vrst gob. Zaradi sušnega vremena gob namreč ni bilo. O tistih gobah, ki smo jih našli, smo le izvedeli precej podatkov, od tega, ali so užitne ali ne, do tega, kako jih prepoznati med drugimi gobami. Po več kot triurni hoji po gozdu smo se vrnili na izhodišče. Domačini so nas spet presenetili, člani društva Ožujka, ki niso šli z nami, so pripravili „kotič“. Dobro smo se najedli, druženje je bilo prijetno, dogovorili smo se za nadaljnje sodelovanje in izlet v gozd, ko bo veliko več gob.

Za konec: lep dan v prijetni družbi, marsikaj smo se tudi naučili. Zato velika hvala vsem članom Ožujke.

Jasna Pipan, prevod Darko Mohar

15. junij Dvorec Stara Sušica, Gorski kotar Emigracija včeraj in danes

V znanem mladinskem središču v dvorcu Stara Sušica je od 11. do 15. junija potekal projekt z naslovom Emigracija včeraj in danes. Udeležili so se ga člani debatnih klubov iz srednjih šol iz Ljubljane, bolgarskega Burgasa in Reke ter spregovorili o emigraciji in številnih drugih težavah, s katerimi se srečujejo mladi Evrope. V mešanih ekipah iz omenjenih mest so razpravljali na temo Država bi morala nadzorovati emigracijo sposobnih visoko izobraženih ljudi. Najuspešnejša je bila skupina v sestavi Petya Kishiteva (Burgas), Teja Dečman (Ljubljana) in Ema Karmelić (Reka), ki je skupaj z Niko Leko (Ljubljana) in Nives Orlić (Reka) prejela tudi nagrado za najboljšega govornika.

Gre za skupni projekt mestnih oddelkov za kulturo, vzgojo in izobraževanje, ki so v okviru programov Evropske unije z naslovom Evropa za državljane namenjeni razvoju aktivne-

ga evropskega državljana. Projekt financira Evropska komisija, in to na podlagi razpisa izvršne agencije za izobraževalne, avdiovizualne in kulturne politike.

Reka je edino mesto s Hrvaške, ki se je prijavilo na to aktivnost, ki predvsem s projekti pobratenih mest neposredno vključuje same državljane in tako krepi njihovo sodelovanje, izmenjavo mnenj o EU in medkulturni dialog. Več: www.evropa.gov.si, www.novilist.hr
Marjana Mirković

16. junij Slovenski dom KPD Bazovica, Reka Podelitev spričeval

Dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture v organizaciji ministrstva za šolstvo in šport RS je na Reki potekal že šestnajsto leto. To leto ga je vodila učiteljica Mojca Podobnikar, ki so jo na delo v slovenska društva v zamejstvu napotili lani. Kot nam je prijazno sporočila, je podelitev spričeval na Reki potekala 16. junija. V Slovenskem domu KPD Bazovica na Reki je bilo skupaj podeljenskih dvajset spričeval, v SKPD Snežnik v Lovranu štiri (4. junija), v SKD Lipa v Buzetu pet, v SKD Istra v Pulju štiri, v SKD Gorski kotar v Prezidu oz. Čabru pa kar petnajst. Pouk so povsod sklenili slavnostno obarvano s slovensko pesmijo in pogovorom o prihodnjih načrtih. Večina udeležencev se želi pouka udeležiti tudi jeseni. Mojca Podobnikar je tudi povedala, da se bodo nekateri udeležili poletnih šol v Sloveniji (v Ljubljani v organizaciji Centra za slovenščino kot drugega/tujega jezika in v Kostanjevici na Krki v organizaciji Zavoda za šolstvo RS). Mojca Podobnikar je za dopolnilni pouk jeseni pripravila tudi posebno informacijo, ki jo zainteresirani lahko dobijo v tajništvi KPD Bazovica v uradnih urah ob torkih in četrčkih.

Marjana Mirković

Pouk v Čabru. Arhiv Mojce Podobnikar.

18. junij
Gliptoteka HAZU, Zagreb
Sprejem ob dnevu državnosti in dnevu
Slovenske vojske

Veleposlaništvo RS v RH je v sodelovanju z Zvezo slovenskih društev na Hrvaškem in s pomočjo slovenskih podjetij v prostorih Gliptoteke v Zagrebu priredilo tradicionalni sprejem ob dnevu državnosti in dnevu Slovenske vojske.

Sprejem je minil v prijetnem in sproščnem vzdušju, veleposlanik pa je v priložnostnem nagovoru izrazil veselje, da lahko prisotne pozdravi ob "polnoletnosti" slovenske državnosti.

V imenu Slovenskega doma KPD Bazovica z Reke so se sprejema udeležili Zdenka Jelovčan, Loredana Jurkovič in Alojz Usenik.

Več: www.zagreb-veleposlanistvo.si
Marjana Mirković

Z letošnjega sprejema. Iz arhiva Alojza Usenika

18. junij
Občinski svet Ilirska Bistrica
Pisarna za INV

Na 25. seji Občinskega sveta Občine Ilirska Bistrica so med drugim sprejeli sklep, da se Inštitutu za narodnostna vprašanja v Ljubljani za dobo petih let v brezplačno uporabo odda poslovni prostor št. 14 na naslovu Jurčičeva 1, v velikosti dobrih petnajst kvadratnih metrov.

Predlog o bistriški izpostavi INV smo uradno prvič slišali na februarjem sprejemu pri predsedniku RS dr. Danilu Türku, odobreni prostori pa uresničevanju te zamisli zagotavljajo prvi korak. Kot je bilo rečeno, naj bi ta pisarna vsaj delno zapolnila vrzel, ker na Hrvaškem ni o-

bene kulturno-izobraževalne ustanove, predvidoma pa bi bila namenjena delovanju mlade raziskovalke na INV Barbare Riman z Reke.

Več: www.ilirska-bistrica.si
Marjana Mirković

19. junij
SKPD Snežnik, Lovran
Josip Kaplan, predstavitev brošure

V sodelovanju s svetoma slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije in Mešta Reka je bil v SKPD Snežnik v Lovranu predstavljen drugi zvezek, Josip Kaplan, ki je izšel v zbirki Slovenski prispevek k županijski dediščini.

Brošura o skladatelju Josipu Kaplanu je dvojezična in tudi njo je oblikoval akademski slikar Rok Zelenko. Njen namen je med drugim, da bi zanimanje za skladatelja, doma iz Krškega, ki se je šolal na zagrebški in ljubljanski glasbeni akademiji, deloval najprej v Bosni in Hercegovini, zatem pa v Pulju in na Reki, spodbudili tudi v Sloveniji, kjer je skoraj povsem neznan. Kaplan je zapustil izjemno glasbeno dediščino, velik del je še v družinskem arhivu in neraziskan.

Kot je na predstavitvi poudarila avtorica brošure Lovorka Ruck, je njegova ustvarjalnost zelo pomembna za reško in širše območje, bogat in raznovrsten opus, močno navdihljen z istrsko in primorsko folkloro, pa pokriva številna instrumentalna in vokalna področja. Njegova glasba je živa še danes, izvajajo jo številni zbori, klape in tamburaški orkestri, pa tudi v glasbenih šolah, kar so na predstavitvi potrdili tudi sedanji in nekdanji učenci reške Glasbene šole Ivan Matetič Ronjgov, kitarist Zvonimir Radišič ter baritonista Marijan Padavinc in Cvjetan Pelčić, ki ju je za klavirjem spremljala profesorica Vjera Lukšić. Program, podrobneje predstavljen v prejšnji številki Kažipota, je lepo obogatil tudi nastop KPD Bazovica s koncertom mešanega pevskega zbora, ki je pod vodstvom Franja Bravdice, posebno zaslužnim za navezavo stikov društva s skladateljem Kaplanom, izvedel njegove pesmi, uglasbene na stihe Slavka Arbitra in z doživetim branjem Alojza Usenika, ki je predstavil Arbitrovo pesem Lirični portret skladatelja profesorja Josipa Kaplana.

Navzočim v polni dvorani je dobrodošlico izrekel predsednik SKPD Snežnik Vasja Simonič in se skupaj z urednico Kažipota, ki je program povezovala, za sodelovanje iskreno zahvalil vsem nastopajočim, družini Kaplan ter članom lovranskega društva, ki je pripravilo tudi prigrizek, ob katerem se je nadaljevalo prijetno druženje. Posebej je pozdravil še predstavnika Slovenske izseljenske matice Janeza Roglja in bistriška novinarja, Dragico Jakšetič in Toma Šajna.

Marjana Mirković

MePZ KPD Bazovica. Foto: Rok Zelenko

Zvonimir Radišić. Foto: Rok Zelenko

Lovorka Ruck. Foto: Rok Zelenko

20.-21. junij
Šentvid pri Stični
Pojo naj ljudje
Koncert zamejskih pevskih zborov
Tabor slovenskih pevskih zborov

MePZ KPD Bazovica je tudi letos nastopil na največjem pevskem srečanju v Sloveniji. Vti-se je tokrat zbrala pevka **Boža Grlica**, ki je za prvi večer, koncert zamejskih pevskih zborov, tudi pripravila in vodila konferanso za nastop zbora:

Čeprav je odhod v Šentvid za nas vsakič pravo doživetje, smo bili letos zaradi vremena nekoliko zaskrbljeni, saj napoved za oba dneva ni ravno veliko obljubljala. Pokazalo pa se je nasprotno ... in čeprav je bilo naše število zaradi bolezni nekaterih pevki in pevcev okrnjeno, smo dostojno upravičili našo navzočnost.

Vsako leto - letos že šestintridesetič zapored - smo povabljeni na tabor v Šentvidu. Letos smo bili jubilatni (35 let), zato smo prejeli zlato plaketo.

Iz leta v leto nas tabor vabi, da se ob petju in poslušanju petja veselimo tega praznika zborovske kulture, ki v nas redno obnavlja zvestobo do petja. Tabor v Šentvidu je praznik, saj petje dviguje naša srca in spodbuja naše občutke. Pesem je ta, ki nas združuje.

V programu sodelovali tudi mladi. Foto: Boris Rejec

Na predvečer tabora smo se udeležili tudi koncerta zamejskih zborov. Nastopilo je štirinajst zborov: Encijan iz Pulja, MePZ Avgust Pavel z Gornjega Senika z Madžarske, zbor Camerata Slovenica iz Sarajeva, BiH, MePZ Triglav iz Splita, ŽePZ Prešernovke iz Šibenika, zbor France

V sprevodu. Foto: Emilija Cvetkovič

Prešeren iz Niša, MePZ Slovenski dom iz Zagreba, vokalna skupina Akzent iz Ledince in MoPZ Vinko Poljanec iz Škocjana iz Avstrije, MePZ Jacobus Gallus iz Trsta in dva zbora iz Stične. Naš zbor je bil enajsti po vrsti in čeprav smo bili v okrnjeni sestavi, smo pod izkušenim vodstvom našega maestra Franje Bravdice uspešno zapeli tri pesmi: *Majska noč*, *Sunce na Kvarneru* in *Ljubezen do domovine*. Uživali pa smo tudi ob poslušanju vseh njih ljudskih pesmi v izvedbi preostalih zamejskih zborov.

Množica pevcev. Foto: Alojz Usenik

Doživetje večera sta na igrišču po koncertu pripevala godba na pihala in ognjemet. Večer se je v prijetnem druženju nadaljeval v telovadnici, ob mizah, polnih dobrot, rujni kapljici in zvoneči pesmi. Tu smo se pogovarjali s predstavniki zamejcev in se dogovarjali o morebitnih izmenjavah nastopov, npr. s predsednico SKD Istra iz Pulja o nastopu zbora Encijan na Reki. Stike si želimo obnoviti tudi z zborom iz Kranja. Tako kot vsako leto se nam je tudi letos pridružil in zahvalil za sodelovanje predsednik tabora, gospod Jernej Lampret.

Po prijetnem druženju in okrepitvi smo se od-

peljali v Grosuplje v hotel Kongo, tam prespali in se odpočili za sodelovanje na 40. taboru 21. junija.

Letošnji jubilejni, 40. tabor, je potekal pod geslom Kol'kor kapljic, tol'ko let. Nastopilo je 37 ženskih, 65 mešanih in 32 moških pevskih zborov iz Slovenije ter 11 slovenskih zborov iz drugih držav, skupaj 145 zborov.

Po jutranji generalki smo se udeležili sprevo-da. Letos smo se živo pisani vključili vanjo, saj so zelo učinkovito delovale naše pomarančne majice in rumeni dežniki -sončniki. Največja pevska prireditelja se je začela ob 13. uri. Vsakič znova občudujemo voljo in moč, ki jo ima dirigent Igor Švara ob dirigiranju tako velikemu številu pevcev. Ko stopi pred nas, skupaj doživimo ta čudoviti praznik petja.

V pozdravnem nagovoru je spregovoril predsednik tabora gospod Jernej Lampret, ki je tudi prijel plaketo za sedemnajst let krmarjenja te pevske prireditve. Slavnostni govornik je bil direktor javnega sklada za kulturne dejavnosti mag. Igor Tršar. Lepo izgovorjene besede v hvalo pevcev in pomenu petja pa je izgovoril predsednik Zveze kulturnih društev Slovenije gospod Rudi Šimac.

Poleg pevskih zborov so na prireditvi sodelovale tudi pihalni godbi iz Grosuplja in Cerknice ter folklorna skupina Vidovo iz Šentvida.

Po čudovitem množičnem prepevanju smo se odpeljali na kosilo v gostilno pri Japu. Tudi tu so odmevale pesmi, saj so bila naša srca še vedno polna veselja ob sodelovanju na letošnjem jubilejnem prazniku. Po slastnem kosilu smo se veselo odpeljali domov.

Boža Grlica

Del reškega zbora. Arhiv Borisa Rejca.

21.-22. junij
SKD Cankar, Sarajevo
Urad za Evropo BiH

V organizaciji SKD Cankar je v Sarajevu potekal prvi seminar na temo Urad za Evropo BiH. Kot je objavljeno na spletni strani www.slovinci.si, so se ga udeležili predstavniki slovenskih društev iz Bosne in Hercegovine, ki sta jih predavateljici, Marijana Košuta z reškega Urada za Evropo in Alenka Savić iz organizacije Mercy corp iz Tuzle *dobrodo seznanili s področjem evroprojektiranja ter posameznimi sklopi znotraj tematike EU projektov*. Marijana Košuta je podrobneje opisala delovanje reške pisarne, Alenka Savić pa je navzoče opozorila, na kaj morajo biti pozorni pri pisanju in prijavi projektov, ki jih financira Evropska unija, še piše na spletu, ki kot vir navaja SKD Cankar v Sarajevu.

To sarajevsko društvo je aprila letos praznovalo 75. obletnico od ustanovitve Delavskega kulturnega društva Cankar (1934-1941, 1945-1951, 1993), ki dandanes deluje pod imenom SKD Cankar. Na spletni strani je predstavljena dejavnost, ki med drugim obsega dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture, izdajo almanaha Zora Cankarjeva in - dvakrat na leto - mladinske revije Planiček, nagrajene tudi v Sloveniji, pevski zbor Camerata Slovenica, s katerim so nastopili tudi na pevskem taboru v Šentvidu pri Stični, bogato knjižnico in dokumentacijski center, ki zbira gradivo o Slovencih v BiH. Več: www.slovinci.si, www.skdcankar.ba
Marjana Mirković

22.-24. junij
Pavlinški trg, Reka
Festival SUR

Tridnevni mednarodni festival z naslovom *Verz v regiji (Stih u regiji, SUR)* se je po peturnih nastopih v Zagrebu končal s triurnim branjem poezije na reškem Pavlinškem trgu pred kavarno Dva leva.

Organizator, Hrvaško društvo pisateljev v sodelovanju z reško knjigarno *Ribook*, je avtorjem dal na razpolago po dvajset minut, predstavili pa so se pesniki, ki po njegovem mnenju s svojim ustvarjanjem najbolj izražajo celoten

v pogled v pesništvo na območju nekdanje skupne države: Tomica Bajsjić, Sead Begović, Helena Burić, Petar Gudelj, Ivan Herceg, Ervin Jahić, Zoran Kršul, Branko Maleš, Davor Mandić, Sonja Manojlović, Tonko Maroević, Zvonimir Mrkonjić, Antonija Novaković, Marko Pogačar, Ivan Rogić Nehajev, Sanjin Sorel, Milorad Stojević, Damir Šodan in Branko Vasiljević s Hrvaške, Ahmed Burić in Ivan Kordić iz BiH, Liljana Dirjan in Bogomil Gjuzel iz Makedonije, Ljubeta Labović iz Črne Gore, Nenad Milošević, Duško Novaković in Viktorija Radics (Vojvodina) iz Srbije, Ali Podrimja s Kosova in Ivan Dobnik iz Slovenije. Več: www.novolist.hr, www.novosti-iz-bkd.blogspot.com
Marjana Mirković

26. junij-5. julij
Umag
Zlati lev

Mednarodni festival komornega teatra *Zlati lev* v Umagu je letos potekal že deseto, jubilejno leto. Žirija, ki ji je letos predsedovala znana slovenska ljubiteljica in promotorka knjig, večletna predavateljica na fakulteti za družbene vede, novinarka in publicistka, nekdanj tudi filmska igralka dr. Manca Košir, je veliko nagrado *Grand prix* dodelila predstavi *Črnc* hrvaškega narodnega gledališča z Reke, uprizorjeno na odlično besedilo Tatjane Gromača in v izvrstni režiji gostujočega slovenskega režiserja Tomija Janežiča. V Slovenijo sta šla *Zlati lev* za najboljšo predstavo nasploh - to je *Dom Bernarde Albe* v produkciji Slovenskega ljudskega gledališča iz Celja in režiji Diega de Bree, in *Zlati lev* za režijo predstave: za *Noigre* v produkciji Slovenskega narodnega gledališča iz Maribora (drame) ga je prejel Jernej Lorenci. Več: www.zlatni-lav.hr
Marjana Mirković

29. junij
Ljubljana
Svet za zamejstvo

Predsednik Vlade Republike Slovenije Borut Pahor je vodil sejo Sveta za Slovence v zamejstvu. Gre za uvajanje novega pristopa neformalnih posvetov predstavnikov slovenske vlade in parlamenta s predstavniki slovenskih manjšin v sosednjih državah.

Premier Pahor je pred svojim uradnim obiskom na Madžarskem tokrat posebno pozornost namenil predstavnikom Slovencev na Madžarskem, ki so mu izročili seznam perečih vprašanj, ki bremenijo njihovo slovensko skupnost.

Predstavniki Slovencev v zamejstvu so izrazili zadovoljstvo z delom vlade in Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Največji poudarek pogovorov je bil namenjen obmejnemu sodelovanju in pridobivanju evropskih sredstev za projekte manjšinske skupnosti. Več: www.vlada.si, www.uszs.gov.si
Marjana Mirkovič

30. junij-27. avgust
MMSU, Reka
Zoran Mušič: 100 let za 100 del

V Muzeju moderne in sodobne umetnosti na Reki so v sodelovanju z galerijo Visconti Fine Art iz Ljubljane odprli razstavo z naslovom *100 let za 100 del* slovenskega slikarja Zorana Mušiča, s katero so se vključili v počastitev stoletnice umetnikovega rojstva.

Razstava, na kateri je na ogled skoraj celotna kolekcija grafičnega opusa Zorana Mušiča iz vseh obdobj, je pritegnila precej obiskovalcev. Poleg ravnateljice Jerice Zihrel in kustosinje razstave Žive Škodlar Vujić je navzoče med drugimi nagovoril tudi slovenski veleposlanik na Hrvaškem dr. Milan Orožen Adamič, razstavo pa je odprl reški župan Vojko Obersnel. O Zoranu Mušiču in njegovem ustvarjanju je spregovoril slovenski umetnostni zgodovinar Brane Kovič. Med drugim je poudaril, da se umetniške opuse velikih ustvarjalcev prejšnjega stoletja največkrat ocenjuje z dosežki v slikarstvu, na risbe ali grafiko pa se gleda kot na manj pomembno in obrobno ustvarjanje, zanimivo v glavnem zgolj za celovitejši vpogled v njihovo ustvarjanje. Mušičev opus takšne delitve zavrača, v njegovem ciklu so risbe in grafike povsem enakovredne slikarske stvaritve. Celo več, prav ta dela so izrazno najpristnejša in najbolj odkrita.

Izbor stotih del izraža celotno umetnikovo ustvarjanje, poseben poudarek je na »dalmatinski krajini«, ki odraža vse njegove faze. Reprodukcije del, ki so predstavljena po motivih, so objavljene v katalogu, za ka-

terege sta besedilo v hrvaščini in italijanščini napisala Brane Kovič in Živa Škodlar Vujić.

Zoran Mušič se s svojim ustvarjanjem uvršča med najpomembnejše umetnike 20. Stoletja. O njegovem ugledu med drugim priča podatek, da je imel leta 1995 veliko retrospektivno razstavo v pariškem Grand Palaisu, kjer je bilo na ogled 250 njegovih del. Tedaj je bil poseben poudarek na ciklu *Nismo poslednji*, pretresljivem pričevanju o nemškem koncentracijskem taborišču Dachau, kamor je bil interniran leta 1944, tamkajšnje izkušnje pa so pozneje pomenile pomemben navdih za njegovo ustvarjanje. Zoran Mušič naj bi svoj prostor dobil tudi v Louvru.

V Sloveniji je leta 1979 prejel Jakopičevo nagrado, leta 1981 veliko častno nagrado 14. mednarodnega grafičnega bienala v Ljubljani in 1991 Prešernovo nagrado za življenjsko delo.

Z več razstavami so se stoletnice Mušičevega rojstva spomnili tudi v slovenskih galerijah: v Hitovi poslovni stavbi v Novi Gorici in Mestni galeriji Piran, zatem z dokumentarno razstavo o umetnikovem kratkem bivanju v Španiji v Narodni galeriji v Ljubljani, v ljubljanski Galeriji TR3 pa so bila na ogled njegova dela. Akademiki so pripravili simpozij z naslovom *Nismo poslednji*, v umetnostni galeriji Maribor je do 30. avgusta na ogled razstava z naslovom *Zoran Mušič – Podobe Maribora*.
Marijana Mirkovič

Lazo Vujić, Živa Škodlar Vujić, dr. Milan Orožen Adamič, Vojko Obersnel. Foto: Marjana Mirkovič

30. junij
Mestna hiša, Reka
Sprejem za predsednike manjšinskih svetov

V počastitev prevzema novega mandata je županov namestnik dr. Željko Jovanović v salonu mestne hiše organiziral poseben sprejem. Udeležili so se ga predsedniki reških svetov narodnih manjšin, med drugimi se je vabilu odzvala tudi predsednica sveta slovenske narodne manjšine Reke Dušanka Gržeta.

Nova mestna vlada - z večino prejšnjih svetnikov in dosedanjim županom Vojkom Obersnelom, ki je, kot je znano, slovenskega rodu, v novem mandatu izvoljen neposredno in z večjimi pooblastili - je objavila smernice dela. Te med drugim napovedujejo krepitev sodelovanja s pobrateno Ljubljano, ki se - kljub večkrat izrečenemu načelnemu soglasju obeh mest in posamičnim pobudam reških krajevnih skupnosti - še vedno ni obnovilo.

Marjana Mirković

NAPOVED JULIJ-AVGUST

1. julij, 19.00, 20.00
Slovenski dom KPD Bazovica, Reka
Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka

Na redni seji se bosta ločeno sešla sveta slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije in Mesta Reka. Seja sveta na županijski ravni bo javna, vodila jo bo urednica Kažipot, sejo sveta na mestni ravni pa bo vodil podpredsednik Boris Rejec.

Dnevni red obeh sej bo naslednji:

1. Pregled zapisnika prejšnje seje
2. Finančni položaj
3. Realizacija programa
4. Načrtovana dejavnost do konca leta
5. Kažipot
6. Razno

Vabljeni!

Marjana Mirković

2. julij, 10.00
Državni zbor RS, Ljubljana
Vseslovensko srečanje

Komisija Državnega zbora Republike Slovenije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu tudi letos pripravlja tradicionalno, že deveto srečanje. To bo znova priložnost za srečanje s Slovenci v sosednjih državah in po svetu ter obenem možnost za pogovor o obojestransko zanimivih tematikah. Na srečanju, ki ima naslov *(Pre)živeti integracijo ali asimilacijo*, naj bi, kot je zapisano v vabilu, osvetlili oba procesa: integracijo kot proces vključevanja v družbo novega okolja, ki dopušča ohranjanje slovenske kulture, in opozorili na asimilacijske procese, ki ne dopuščajo prakticanja in razvoja slovenske kulture v drugi državi.

Napovedana izbrana tematska sklopa predvidevata veliko zanimivih prispevkov in izmenjavo mnenj med posamezniki in skupinami iz različnih družbenih okolij, organizator pa je v tej zvezi nakazal več smernic, kot so npr. izkušnje in prispevek omenjenih procesov pri prepoznavnosti slovenske kulture, jezika, tradicije in celotne države, katere so pasti ali priložnosti asimilacije in integracije v posameznih okoljih, kako v procesu integracije delovati kot posrednik med različnimi kulturami in s svojim udejstvovanjem ustvarjati kompleksno kulturno okolje in katere priložnosti in težave so pri ohranjanju slovenske kulturne dediščine. Več: www.dz-rs.si, www.slovinci.si
Marjana Mirković

4. julij
Srečanje v moji deželi 2009
Kromberk, Nova Gorica, Ljubljana

Slovenska izseljenska matica to tradicionalno vsakoletno srečanje organizira na Goriškem, v sodelovanju s Festivalom Ljubljana pa bodo na Dvornem trgu v Ljubljani nastopili Pevski zbor Triglav iz Banjaluke ter folklorni skupini Slovenija iz Berlina in Nagelj iz Toronta.

Program v Novi Gorici napoveduje nastop Kvinteta slovenskega društva Kredarica iz Novega Sada in srbske folklorne skupine Sloga iz Nove Gorice. V dvorani Mestne občine Nova Gorica bo premiera filma Aleksandrinke, sledil bo na-

stop dramske skupine Društva žena iz Prvačine in v goriški knjižnici razprava na temo Novejša prizadevanja in raziskovanja za ohranitev kulture aleksandrinke. V Gradu Kromberk bo odprta razstava Skriti obrazi Aleksandrije - šolske sestre in aleksandrinke, poleg direktorja goriškega muzeja Andreja Malniča, predsednika SIM Sergija Pelhana in novogoriškega župana Mirka Brulca bo navzoče predvidoma nagovoril tudi predsednik RS dr. Danilo Türk.

V program že omenjenih izseljenskih skupin se bo v Kromberku pridružil tudi nastop MePZ SKD Triglav iz Splita, sodelovali pa bodo še Marija Ahačič Pollak, Boris Kopitar, Marjan Zgonc in Marjetka Popovski.

Na Etno festivalu pa se bodo poleg že omenjenih predstavili še folklorni skupini Stu ljudi iz Trsta in Gartrož iz Nove Gorice ter glasbena skupina SKD Kredarica iz Novega Sada, ki bo pozneje poskrbela tudi za dobro razpoloženje in ples.

Prireditve bosta vodila Boris Kopitar iz Ljubljane in Marija Ahačič Pollak iz Toronta.

Več: www.sim.si, www.slovinci.si
Marjana Mirković

07. julij, 21.00
Crekvina, Kastav
Kastafsko kulturno leto
Zoran Predin & orkester, koncert

Najpriljubljenejši slovenski kantavtor na Hrvaškem Zoran Predin bo Kvarner obiskal tudi julija in tako obogatil poletne kulturne večere v Kastvu. V impresivnem okolju nekdanje *Crekvine* bo nastopil v okviru prireditve *Kastafsko kulturno leto*. Več: www.kklhr, www.novolist.hr
Marjana Mirković

Zoran Predin

10. julij, 19.00
Slovenski dom KPD Bazovica, Reka
Romeo in Julija (pa še kaj)

Dramska skupina KPD Bazovica bo znova uprizorila komedijo *Romeo in Julija* (pa še kaj) Vjeka Aliloviča in v režiji Serda Dlačiča. S tem nastopom se bo uradno končala sezona, ki ji bo dan pozneje sledilo še zadnje druženje aktivnih članov pred počitnicami. Te pa bodo za dramsko skupino nekoliko delovne, saj bo predstava zaradi dobrega odziva poleti predvidoma gostovala tudi med slovenskimi turisti na Cresu in Lošinjju.

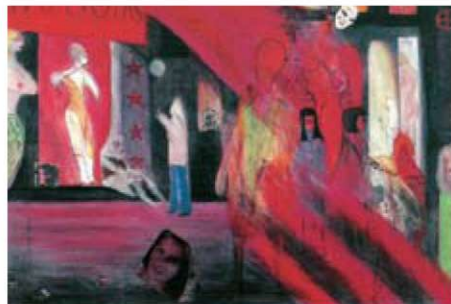
Igrajo: Siniša Posarić (režiser Mario Knežak), Ivana Baković (hčerka Maja), Zdenka Jelovčan (igralka Mirela), Nataša Grlica (igralka Albina), Anita Hromin (igralka Sonja), Milan Grlica (igrallec Dinko), Stojan Dragaš (Marino/Romeo), Kristina Lalić (Darija/Julija), Loredana Jurković (igralka Ivanka) in Alojz Usenik (selektor dr. Janez Butara). Šepetalka je Dragica Rizman, za tehniko skrbi Tolja Hromin, avtor fotografij za plakat je Istog Žorž, scenografija je delo dramske skupine. Komedijo je poslovenila Jasna Zazijal - Marušić.

Marjana Mirković

17. julij, 20.30
Mestna knjižnica, Novigrad
Rok Zelenko, *Španski ciklus*

Slovenski akademski slikar Rok Zelenko iz Grožnjana, ki ustvarja že več kot tri desetletja, se bo v Novigradu predstavil z novo razstavo. V galerijskih prostorih tamkajšnje knjižnice bodo na ogled dela iz španskega cikla.

Marjana Mirković

Rok Zelenko, *Trotoar*

24. julij
Galerija Raj, Reka
Nenad Šimunić, razstava

Karlo Dragan Došen bo v svoji Galeriji Raj organiziral multimedijsko razstavo fotografij in videa avtorja Nenada Šimunića iz Poreča, prejemnika številnih nagrad in priznanj. Kot je napovedal, bodo na ogled fotografije na temo erotike, ki povzročajo dvom in pomisleke o patriarhalnem odnosu do žena.

Galerija Raj se je pred kratkim preselila iz nekdanjega "Nebotičnika smrti" na nov naslov na reški Kantridi v Pionirsko ulico 2.
Marjana Mirković

25. julij, 21.00
Cres
Romeo in Julija (pa še kaj)

Kot so sporočili iz društva, bo dramska skupina KPD Bazovica komedijo Romeo in Julija (pa še kaj) Vjeka Alilovića in v režiji Serđa Dlačića tokrat uprizorila na prostem, na trgu v Cresu.

5. avgust
Galerija Raj
Led
Razstava Fotografij Mirande Legović

Vodja galerije Raj Karlo Dragan Došen bo odprl razstavo novigrajske umetnice Mirande Legović. Dogodek bo z glasbenim nastopom obogatila džezovska skupina MRP.

Miranda Legović (1951) se od 1981 ukvarja z umetniško fotografijo, sodelovala je na številnih skupinskih razstavah, predstavila se je tudi samostojno, za svoje ustvarjanje pa je bila tudi nagrajena.

Od leta 2005 organizira Foto ex tempore v Novigradu in vodi galerijski program v tamkajšnji podružnici Skupnosti Italijanov.

Za samostojno razstavo na Reki je Miranda Legović izbrala tematiko ledu. Več: www.croartphotoclub.hr, www.rjeka.hr

8. avgust
Kamp Bučanje, Nerezine na Malem
Lošinju
Romeo in Julija (pa še kaj)

Dramska skupina KPD Bazovica bo komedijo Romeo in Julija (pa še kaj) Vjeka Alilovića in v režiji Serđa Dlačića uprizorila tudi v kampu Bučanje v Nerezinah na otoku Malem Lošinju.

Kamp Bučanje je v oskrbi turističnega urada iz Krškega in je prava Slovenija v malem, pri organizaciji gostovanja pa je tudi tokrat na pomoč priskočila tamkajšnja rojakinja Sonja Golem. Pred leti je poskrbela za podoben nastop dramske skupine KPD Bazovica, ki se je predstavila z legendarnim *Piknikom*.
Marjana Mirković

Člani dramske skupine. Foto: Tolja Hromin

IZ LIBURNIJE

SKD Snežnik, Lovran

Dopolnilni pouk v Slovenskem kulturno-prosvetnem društvu Snežnik v Lovranu je obiskovala tudi bodoča brucka na ljubljanski fakulteti za kineziologijo in šport Nensi Kodermac. Udeležila se je tudi šolskega "končnega" izleta in nam o tem poslala naslednji prispevek, za katerega se ji zahvaljujemo:

Nensi Kodermac: Izlet v Goriška brda

SKD Snežnik za svoje pridne obiskovalce pouka slovenskega jezika in druge člane tega slovenskega društva, ki so vključeni v njegovo dejavnost, vsako leto organizira enodnevni izlet v Slovenijo. Tokrat so bila izbrana Goriška brda.

Na izletu so bili dobrodošli vsi dobromisleči, ki se želijo bolje seznaniti z neko drugo kulturo in običaji ter dan preživeti drugače, kot so sicer navajeni.

K odločitvi za Goriška brda je pripomogel praznik češenj, ki je v tem delu Slovenije potekal že 43. leto zapored. Sejem s spremljajočim programom traja osem dni, mi smo za obisk izbrali nedeljo. Odhod je bil ob sedmi uri zjutraj z lovranskega pomola, avtobus pa se je med potjo zaustavil še v Opatiji in Matuljih ter "pobral" tamkajšnje izletnike. Potovanje se je začelo ...

Vozili smo se dve uri in pol, že med potovanjem pa smo lahko poskusili jabolčni zavitek in domači borovničevce, s čimer so nas počastili prijazni sopotniki (naj to priložnost izrabim za iskreno zahvalo ☺). Na poti smo imeli srečo z lepim vremenom, ob prihodu v Novo Gorico pa nas je prijetno presenetil pogled na zeleno okolje, obdelane njive, vinograde in »brdo« češenj.

Ustavili smo se na gradu v Dobrovem, renesančnem poslopju, zgrajenem na začetku 17. stoletja, in si najprej ogledali vinsko klet Goriška brda in v njej še razstavo češenj in vina. Vodič nam je podrobno razložil postopek pridobivanja vina in njegove poti do prodajnih polic. Na ogled so bile tudi raznovrstne slaščice s češnjami. V času kosila od polneva do tretje ure popoldne smo imeli prosto. Na tamkajšnjem Trgu 25. maja je potekal bogat kulturno-zabavni program, na katerem so nastopali pevski zbori, igrala godba na pihala, se sprehajale mažoretke in plesale folklorne skupine. Vse to živahno dogajanje je name naredilo velik vtis. Ulice Dobrovega so bile polne stojnic, obloženih z različnimi vrstami češenj, v ponudbi pa so bile tudi najrazličnejše slaščice, gospodinjski aparati in celo kmetijski traktorji in avtomobili.

V gradu smo si ogledali Galerijo Zorana Mušiča, ki je v drugem nadstropju, na ogled pa je kronološko postavljena zbirka 134 grafičnih listov v različnih tehnikah tega svetovno znanega slikarja in briškega rojaka. Graščina je polna številnih znamenitosti, kot je npr. Viteška dvorana z grbi pomembnejših plemiških družin, ki so imele grad v posesti, predmeti in dokumenti iz

17. stoletja, ki so pripadali družini grofa Silverija de Baggerja, vitrina grajskega oskrbnika Alojzija Šuca, v zbirki pa je tudi dragoceeno pismo Giuseppeja Garibaldija iz leta 1859. Večina notranje opreme, pohištva, slik, arhiva in knjig je bila leta 1943 raznesena oziroma uničena.

Po ogledu obsežnega gradiva smo si oddahnili v vinoteki Brda. Izbira je bila pestra: suho, polsuho, sladko vino: verduc, beli pinot, chardonnay, merlot, rebula, malvazija, trgatve 2004, 2006, 2007, 2008, pa vse do različnih vrst sirov in pršuta. Po pokušini vin smo se odpravili na glavni trg, kjer so ob drugi uri razrezali velikanski češenjev zavitek. Kdor je imel srečo, je lahko poskusil košček, zatem pa smo se počasi začeli zbirati za odhod v Vipavo.

To mestece zaradi deltastega izvira reke Vipave in številnih mostov (25) imenujejo tudi slovenske Benetke. Na turistični kmetiji Na hribu nas je čakala večerja. Tam je bilo mogoče tudi kupiti vino za uživanje v domačem krogu in kmalu smo bili pripravljeni na odhod. Poslovili smo se od gostiteljev in se odpravili domov. Potovanje je minilo brez težav in okrog desete ure zvečer smo se z lepimi vtisi in novimi doživetji vrnili v Lovran.

Nensi Kodermac, prevod Marjana Mirkovič

IZ DRUGIH DRUŠTEV IN SVETOV

SKD Istra, Pulj

Kot so sporočili iz SKD Istra, je društvo kupilo nove prostore v neposredni bližini sedanjih, namenjenih galerijski dejavnosti in druženju. Tako je tudi nova pridobitev, v kateri bo pisarna, na dobri lokaciji, v starem jedru mesta ter dostopna širšemu in vsakdanjemu obisku članstva in drugih zainteresiranih obiskovalcev.

Po besedah predsednice Klaudivje Velimirovič bodo nove prostore slovesno odprli 22. oktobra, na letošnjih Dnevh slovenske kulture. Finančna sredstva za nakup dodatnih prostorov društva, katerega dejavnost je v Pulju prepoznana predvsem po odmevnih likovnih razstavah, je zagotovila Republika Slovenija.

Marjana Mirkovič

Zadnja številka glasila Planika (marec, april, maj 2009), ki ga izdaja SKD Triglav, med drugim piše, da so v okviru dneva državnosti, ki so ga počastili 29. junija, predstavili pomembno pridobitev, urejeno knjižnico, in k branju in izposoji povabili staro in mlado. Zbirka obsega približno tri tisoč knjig, ki so, kot piše Vera Hrga, našle *svoje pravo mesto na policah in v računalniku*. Za to so poskrbeli člani sami: preprost računalniški program, ki omogoča hitro in pregledno iskanje v bazi, je pripravil Franc Maček, zahtevno in obsežno delo pri vnosu vseh podatkov v datoteke pa sta poleg njega opravila še predsednik Boštjan Kordiš in tajnica Ana Matusinović. *Knjige so dostopne vsakomur, knjižnica pa za vse nas predstavlja hram zbranih misli, predvsem pa priložnost dragocenega srečevanja z maternim jezikom - slovenščino*, je še zapisala Vera Hrga, sicer večletna prizadevna učiteljica dopolnilnega pouka slovenskega jezika in kulture v Splitu pa tudi v Dubrovniku ter osrednja pobudnica in izvajalka odličnih programov v društvu Triglav.

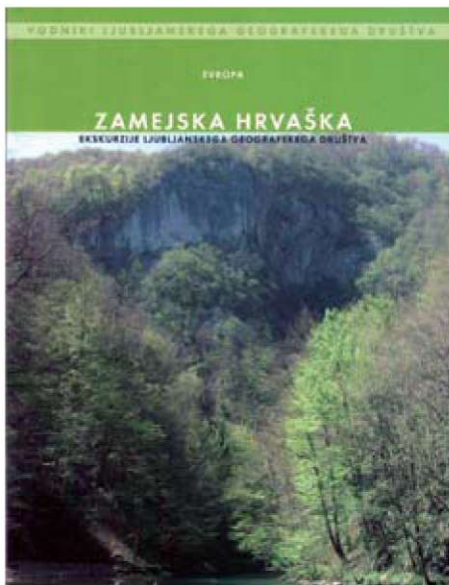
Marjana Mirković

NOVO NA KNJIŽNIH POLICAH

Zamejska Hrvaška

Med vrsto zanimivih predavateljev na dvodnevem srečanju na Univerzi na Primorskem v Kopru 4. in 5. junija je bil tudi mladi raziskovalec Primož Pipan, zaposlen na Geografskem inštitutu Antona Melika na Znanstvenoraziskovalnem centru Slovenske akademije znanosti in umetnosti (ZRC SAZU) v Ljubljani. V Kopru je predstavil prispevek z naslovom Piranski zaliv ali Savudrijska vala? Primer problematičnega ravnanja z zemljepisnimi imeni; v poznejšem pogovoru nam je povedal, da je bil med drugim tudi med prostovoljci, ki so v slovenščino prevedli publikacijo z naslovom Zamejska Hrvaška, vodnik Ljubljanskega geografskega društva oziroma vodniček, kot ga je v predgovoru poimenoval urednik Drago Kladnik. Publikacija, o kateri je Kažipot že pisal (oktober 2008, št. 42), nam je Primož Pipan čez nekaj dni tudi poslal. Za nepričakovano darilo in prijazen odziv se mu zahvaljujemo, izredno zanimiv o-

dnik, ki območje naše županije obravnava v treh poglavjih (Porečje Čabranke, Reška aglomeracija in Čičarija), pa je na vpogled na sedežu Sveta slovenske narodne manjšine v Slovenskem domu KPD Bazovica.

Primož Pipan nam je poslal tudi podatke o prispevku, predstavljenem v Kopru, in še dveh drugih prispevkih, ki sta glede na tematiko zanimiva tudi za naše bralce.

Mlademu raziskovalcu se zahvaljujemo za prijazen odziv in objavljamo izvlečke iz omenjenih člankov.

Piranski zaliv ali Savudrijska vala? Primer problematičnega ravnanja z zemljepisnimi imeni (avtorja: Drago Kladnik, Primož Pipan)

Uveljavljeno zemljepisno ime Piranski zaliv označuje največji zaliv v Tržaškem zalivu na skrajnem severu Jadranskega morja. Z razpadom Jugoslavije in nastankom neodvisnih držav, razmejenih po nekdanjih republiških mejah, je prej nerazmejen akvatorij med Slovenijo in Hrvaško postal jedro razmejitvenega spora med obema državama.

Eno temeljnih načel dobrega ravnanja z zemljepisnimi imeni je, da se uveljavljenih in

na široko rabljenih imen ne spreminja. Ime Piranski zaliv (hrvaško Piranski zaljev) je izšlo iz italijanskega imena Vallone di Pirano, to pa je pred stoletjem izpodrinilo ime Valle di Sicciole (tudi Valle di Siciole; slovensko Sečoveljski zaliv), ki se je namesto prvotnih imen Largon oziroma Golfo Largone (v pomenu 'Široki zaliv') uveljavilo proti koncu 18. stoletja. Hrvatje (Hrvaška?, op. ur.) skušajo po letu 2000 zanj povsem na novo uveljaviti ime Savudrijska vala (slovensko Savudrijski zaliv). Več: <http://giam.zrc-sazu.si/index.php?q=sl/node/177>

Mejni spor med Hrvaško in Slovenijo ob spodnjem toku reke Dragonje

Članek obravnava mejni spor med Hrvaško in Slovenijo ob spodnjem toku reke Dragonje, ki je postal aktualen po osamosvojitvi obeh držav leta 1991. Ob določitvi morske meje v Piranskem zalivu je to najbolj vroča mejna točka na meji med državama. Območje z zaselki Mlini-Škrile, Bužini in Škodelin literatura imenuje "območje ob Dragonji", "območje dvojne evidence" ali "primer štirih naselij". Članek najprej oriše razloge za nastanek južne meje občine Piran z geografskega in gospodarskega vidika. Osredotoči se na spremembe meje s pravnega vidika v času med drugo svetovno vojno in po njej. Na podlagi terenske raziskave opiše dejansko stanje na terenu v zadnjih 60 letih. V sklepu oriše mednarodnopravno načelo "uti possideti" (novo oblikovane države naj imajo enake meje kot pred samostojnostjo, op. ur.) in njegove morebitne implikacije na obravnavano območje. Več: <http://giam.zrc-sazu.si/index.php?q=sl/node/193>

Čezmejno sodelovanje med Slovenijo in Hrvaško v Istri po letu 1991

Članek obravnava vpliv leta 1991 nastale državne meje na čezmejno sodelovanje. Osredotoči se na vpliv Sporazuma med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško o obmejnem prometu in sodelovanju (SOPS) in uvajanju schengenskega reda, ki je posledica vstopa Slovenije v EU. Izpostavi vpliv meje do lokalnega prebivalstva. S pomočjo številnih intervjujev oriše njegov odnos do nove mejne realnosti, hkrati pa ugot-

vlja vpliv meje na lokalni razvoj ter organiziranost italijanske narodne manjšine v Istri. V sklepu oriše tri območja, ki so se ob meji izoblikovala glede na spremembe v intenzivnosti v čezmejnem sodelovanju in s tem povezanim lokalnim razvojem. Na koncu poskuša nakazati prihodnji razvoj tega območja v kontekstu čezmejnega sodelovanja ob zunanji meji EU. Več: <http://giam.zrc-sazu.si/?q=sl/node/65>
Marjana Mirković

AKTUALNO

7. junij Volitve v Evropski parlament, RS

Evropskih volitev se udeležujejo tudi Slovenci na Hrvaškem, a čeprav gre za največje število rojakov zunaj RS s pravico do glasovanja (več kot devet tisoč), volilna udeležba ni bila odzivna. V Slovenskem domu na Reki je bila v okviru projekta Slovenska informativna točka Si-T znova organizirana pomoč in zbiranje gradiva, pozneje poslanega na veleposlaništvo v Zagrebu. Volivci so bili s postopkom sicer seznanjeni, pomanjkljivo pa je bilo obveščanje o listah in kandidatih. Kot je znano, programov slovenskega radia in televizije ob Kvarnerju in v Istri ni mogoče spremljati, tako da je bil Alojz Peterle skoraj edino prepoznavno ime.

Na volitvah poslank in poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament so bili izvoljeni naslednji kandidati:

dr. Romana Jordan Cizelj in dr. Milan Zver (Slovenska demokratska stranka, 2 mandata); Tanja Fajon in Zoran Thaler (Socialni demokrati, 2 mandata); Alojz Peterle (Nova Slovenija - Krščanska ljudska stranka, 1 mandat); Jelko Kacin (Liberalna demokracija Slovenije, 1 mandat); Ivo Vajgl (Zares - nova politika, 1 mandat).

Po podatkih Državne volilne komisije je 7. junija 2009 glasovalo skupaj 481.559 volivcev ali 28,33 % od vseh volivcev, ki so imeli pravico voliti. Na naknadnih volitvah je glasovalo 577 volivcev ali 18,01 % od števila volivcev, ki so imeli pravico glasovati. Na volitvah je skupaj glasova-

valo 482.136 volivcev, po pošti 7696 volivcev. Več na spletni strani Državne volilne komisije www.dvk.gov.si in www.europarl.europa.eu.
Marjana Mirković

Ljubljana svetovna prestolnica knjige

Leto dni po tem, ko je organizacija Unesco razglasila Ljubljano za svetovno prestolnico knjige 2010, so v Mestni hiši podpisali dogovor o sodelovanju med mestom in državo ter Javno agencijo za knjigo RS. Predlog za projekt, za katerega se predvideva, da bo dosegel vrednost okrog pet milijonov evrov, je dal načelnik oddelka za kulturo MO Ljubljana Uroš Grilc in tako, kot je poudaril župan Zoran Janković, "dosegel skoraj neverjetno". Sporazum o sodelovanju je župan podpisal tudi s časopisno družbo Dnevnik in RTV Slovenija, ki bosta medijska partnerja te največje prireditve, posvečene knjigi.

Slovenska prestolnica je kandidirala prvič in premagala svetovna mesta, kot so Dunaj, Lizbona, Sankt Peterburg, Riga, mehiška Guadalajara in novozelandski Wellington. Naziv bo Ljubljana nosila po Madridu (2001), Aleksandriji (2002), New Delhiju (2003), Antwerpnu (2004), Montrealu (2005), Torinu (2006), Bogoti (2007), Amsterdamu (2008) in Bejrutu (2009).

Ljubljana. Foto: sl.slovenia-convention.com

Bogat program dogodkov, usmerjen v spodbujanje bralne kulture pri različnih ciljnih skupinah prebivalstva, bo potekal od 23. aprila 2010 do 23. aprila 2011 - med dvema praznovanjemema svetovnega dneva knjige. Država bo s prispevkom predvidoma milijon evrov podprla predvsem tiste sklope, ki so vezani na razvija-

nje bralne kulture in bodo potekali na nacionalni ravni, ter izdajanje kulturnega štirinajstdnevnik. Javni poziv za izbor projektov je odprt do 26. avgusta 2009. Več: www.rtv slo.si, www.mol.si, www.unesco.si
Marjana Mirković

Maribor prestolnica kulture 2012

Ministri EU za kulturo so 12. maja 2009 v Bruslju dokončno potrdili, da bo Maribor evropska prestolnica kulture leta 2012. Štajerska prestolnica je prvo slovensko mesto, ki je dobilo ta naziv, partnerska mesta pa bodo Velenje, Ptuj, Murska Sobota, Slovenj Gradec in Novo mesto. Več: www.siol.net, www.rtv slo.si
Marjana Mirković

Maribor. Foto: www.maribor.si

ZANIMIVOSTI

Na Ljubljanskem barju odkritje iz kamene dobe

Pri pregledu rečne struge v Sinji Gorici na Ljubljanskem barju so odkrili verjetno letošnjo najpomembnejšo arheološko najdbo, leseno ost iz starejše kamene dobe. Našel jo je podvodni arheolog Miran Erić, starost sulice pa so v

laboratoriju v Miamiju v ZDA ocenili na 44.000 let in v Oxfordu na 38.500 let. Na Zavodu za varstvo kulturne dediščine Slovenije domnevajo, da gre za prvo tovrstno najdbo na svetu. Več: www.dnevnik.si, www.rtvslvo.si
Marjana Mirković

Zanimiva najdba. Foto: www.rtvslvo.si

Štajerska vpadnica v Ljubljani Titova cesta

Ljubljanski mestni svet je podprl predlog o poimenovanju severne mestne vpadnice po Josipu Brozu Titu. Titova cesta bo potekala od krožišča pri Plečnikovih Žalah po trasi na novo načrtovane severne vpadnice skozi tomačevsko krožišče do križišča z Zasavsko in Dunajsko cesto v Črnučah.

Kljub prekananju in nekaterim nasprotovanjem je predlog za poimenovanje ceste po nekdanjem jugoslovanske predsedniku Josipu Brozu Titu komisija za poimenovanje naselij in ulic sprejela soglasno, je povedal predsednik komisije Peter Božič.

Ljubljana pa je dobila tudi Hrvaško ulico, ki je v okviru znanega nakupovalnega središča BTC. Več: www.siol.net, www.rtvslvo.si

Marjana Mirković

Slovenski planinski muzej

V Mojstrani bodo 7. avgusta 2010, na občinski praznik Kranjske Gore in ob 115. obletnici postavitve Aljaževega stolpa na Triglavu, odprli Slovenski planinski muzej.

Predvidena vrednost naložbe je 3,2 milijona evrov, pri čemer je polovica zneska, 1,6 milijona evrov iz sredstev strukturnih skladov EU za spodbujanje regionalnega razvoja; 650.000

evrov bo prispevala občina Kranjska Gora, 500.000 ministrstvo za kulturo, 400.000 pa ustanova Avgusta Delavca, ki so jo lani z namenom zbiranja sredstev za muzej ustanovili Planinska zveza Slovenije, Slovenski gorniški klub Skala in Planinsko društvo Dovje-Mojstrana.

Cilj naložbe je vzpostaviti slovenski planinski muzej kot središče, ki bo z raznovrstnimi dogodki ponujalo nove možnosti za razvoj turizma v Mojstrani, obenem pa dopolnjevalo turistično ponudbo občine Kranjska Gora, regije in Slovenije nasploh. V muzeju bodo ohranjali slovensko planinsko dediščino, predstavljali vzgojno naravovarstvene vsebine planin ter promovirali planinsko dediščino doma in po svetu. Slišati je tudi predloge za prestatitev Aljaževega stolpa v muzej, na vrhu Triglava pa naj bi namestili kopijo stolpa iz leta 1895.

Kot je znano, je bil Aljažev stolp leta 1999 razglašen za kulturni spomenik državnega pomena. Več: www.rtvslvo.si
Marjana Mirković

Slovenski turistični vodnik

Slovenski turistični vodnik je še po štirinajstih letih deležen velikega zanimanja. Izšla je namreč že četrta, obogatena izdaja s še več fotografijami in podatki, ki bo, kot so prepričani pri Mladinski knjigi, vnovič potrdila, da gre za enega uspešnejših projektov založbe. Vodnik je prvič izšel leta 1995 in takrat tudi prejel prvo nagrado Evropske zveze za turistični tisk. Turistični vodnik, s podnaslovom Zvesti spremljevalec pri odkrivanju naravnih in kulturnih lepot, odlikuje preglednost, vsebina pa, kot je rečeno na predstavitvi, »pokrije tudi zadnjo streho v Sloveniji«. Nova izdaja je obsežnejša, ima kar 715 strani, premore nove fotografije, zemljevide, načrte in posodobljeni prelom, ki knjigo še bolj približa uporabniku, ter novo rubriko Biseri ob poti, ki še posebej izpostavi »nujne« točke. Z 2600 vnesenimi spremembami in posodobitvami je vodnik zelo aktualen.

Do danes je bilo prodanih več kot 70.000 izvodov vodnika v slovenskem jeziku, da je vodnik priljubljen tudi med tujimi turisti, pa priča podatek, da so v italijanskem, angleškem in nemškem jeziku prodali več kot 10.000 izvodov. Več: www.siol.net, www.rtvslvo.si
Marjana Mirković

V Medvodah prvi »mlekomat«

V Medvodah so aprila dobili prvi avtomat za prodajo svežega in nepredelanega mleka. Tovrstni aparati niso novost, razširjeni so tudi v Italiji. V Sloveniji je zamisel za postavitvev »mlekomata« prišla s kmetije Mis iz Zavrha pod Šmarno goro, skupaj s podjetjem Kamit pa so idejo tudi uresničili. Gre za novost v Sloveniji, nakup svežega, nepredelanega in higiensko neoporečnega kravjega mleka pa je cenejši kot v trgovini. Točilnik mleka, katerega liter stane 1 evro, obiskovalca nagovori v slovenščini, glas pa mu je posodil radijski voditelj Jure Sešek. Kakovost mleka, ki je hlajeno na štiri stopinje Celzija, je nadzorovana po GSM-modulu, rednim strankam pa so na voljo celo predplačniške kartice. Več: www.siol.net
Marjana Mirkovič

Slovenščina na daljavo

Znova objavljamo obvestilo, da je od junija 2006 naprej na spletu prosto dostopen tečaj Slovenščina na daljavo, namenjen samostojnemu učenju slovenščine.
Več: www.e-slovenscina.si

Pouk slovenščine

Učiteljica dopolnilnega pouka slovenščine in slovenske kulture Mojca Podobnikar nam je poslala naslednje obvestilo, ki ga objavljamo v celoti.

DOPOLNILNI POUK SLOVENŠČINE IN SLOVENSKE KULTURE NA HRVAŠKEM

KAJ JE DOPOLNILNI POUK SLOVENŠČINE?

1. Razvijanje štirih osnovnih sporazumevalnih zmožnosti (branja, poslušanja, govorjenja in pisanja) v slovenščini.
2. Spoznavanje Slovenije in slovenskega kulturnega izročila: temeljnih zgodovinskih mejnikov, zemljepisnih značilnosti, slovenske glasbe in pesmi, velikih slovenskih pisateljev, pesnikov in drugih pomembnih Slovencev ...
3. Ohranjanje in ponovno vzpostavljanje stika s slovenščino, slovensko tradicijo in kulturo

svoje matične domovine. To bomo med drugim dosegli tudi z obiskom Slovenije v obliki eno-ali večdnevne ekskurzije oz. šole v naravi, z ogledi slovenskih filmov, branjem slovenskih knjig, prepevanjem slovenskih pesmi in s sodelovanjem na prireditvah slovenskih društev.

KDO GA ORGANIZIRA in KDO GA IZVAJA?

Dopolnilni pouk slovenščine v tujini organizira Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije.

Dopolnilni pouk slovenščine izvajajo profesorji slovenščine iz Slovenije. Na Hrvaškem bo pouk v šolskem letu 2009/2010 izvajala Mojca Podobnikar (stik: mojca.podobnikar@guest.arnes.si).

KJE in KDAJ LAHKO OBISKUJEM DOPOLNILNI POUK SLOVENŠČINE?

Dopolnilni pouk slovenščine bo v šolskem letu 2009/2010 potekal v naslednjih krajih na Hrvaškem: Reka, Čabar, Lovran, Buzet, Pulj, Karlovac.

Potekal bo v prostorih slovenskega društva oziroma ponekod v prostorih osnovne ali srednje šole. Podrobnejše informacije za posamezen kraj lahko dobite pri učiteljici dopolnilnega pouka ali v slovenskem društvu v vašem kraju.

Vsaka skupina ima pouk enkrat tedensko v popoldanskem času, ob sobotah pa poteka dopoldne. Pouk je brezplačen in je namenjen udeležencem z različno stopnjo predznanja in različne starosti, gre za t. i. kombinirane oddelke. Pouk traja celo šolsko leto, od septembra do junija.

PRIJAVE sprejema učiteljica dopolnilnega pouka slovenščine na e-naslov: mojca.podobnikar@guest.arnes.si, prav tako pa se lahko prijavite v tajništvo slovenskega društva v vašem kraju v času uradnih ur.

Zaželeno je, da se zaradi lažjega oblikovanja oddelkov prijavite do začetka septembra, vendar pa ste k pouku dobrodošli tudi kadar koli pozneje.

Za vse dodatne informacije se obrnite na učiteljico dopolnilnega pouka, Mojco Podobnikar (mojca.podobnikar@guest.arnes.si, GSM: +386(0)31227855).

Prijazno povabljeni k pouku slovenščine!